

Slutrapport projektstöd – redovisning av stöd ur Allmänna arvsfonden

Mejla den undertecknade och inskannade
slutrapporten, inkl. bilagor, till:

rapportering@arvsfonden.se

- Ange projektets diarienummer och ordet årsrapport i ämnesraden i mejlet.
- Slutrapporten består av två delar. Frågorna i del 1 handlar om projektets sista år. Frågorna i del 2 handlar om den totala projektiden.
- Om ni har ett eller två år kvar på ert projekt ska ni redovisa på blanketten *Årsrapport med projektplan för projektstöd* som finns att ladda ner från www.arvsfonden.se/redovisningsmallar.

STÖDMOTTAGARE

Organisationens fullständiga namn	Helsingborg stad
Organisationsnummer	2120001157
Projektets namn	Snacka om livet (SOL)
Arvsfondens diarienummer	ADEL 223-2021
Adress till stödmottagaren	Bredgatan 17
c/o-adress	Klicka eller tryck här för att ange text.
Postnummer	25189
Postort	Helsingborg
Kontaktperson hos stödmottagaren	Anna Haraldsson
E-postadress till kontaktperson	anna.haraldsson2@helsingborg.se
Telefon till kontaktperson	0708-645843
Projektledare	Anna Haraldsson
E-postadress till projektledare	anna.haraldsson2@helsingborg.se
Telefon till projektledare	0708-645843
Projektets sista projektår	☐ Två ☒ Tre

Med redovisningsperiod åååå-mm-åå – åååå-mm-dd

ARVSFONDSDELEGATIONEN

Postadress
Box 2218
103 15 Stockholm

Besök
Kammarkollegiet
Slottsbacken 6

Telefon
08-7000 800

E-post
info@arvsfonden.se

Webb
www.arvsfonden.se

2024-01-01 – 2024-12-31

Upplysning

Bekräfta att du läst nedanstående text genom att kryssa i rutan.

HANTERING AV PERSONUPPGIFTER

Uppgifterna som hanteras i denna ansökan inklusive tillhörande bilagor sparas och hanteras i enlighet med Dataskyddsförordningen. Uppgifterna kan komma att användas vid förnyad kontakt. Läs mer om vår hantering av personuppgifter på www.arvsfonden.se.

Checklista för obligatoriska bilagor till slutrapport för projektstöd

De dokument som ska undertecknas ska du skanna in och spara som en pdf-fil.

Bifoga varje bilaga som en separat fil. Den ekonomiska årsrapporten ska även meljas in i Excelformat.

Vi kan inte ta emot zipfiler eller delade dokument via molntjänst eller länkar.

Kryssa i respektive ruta.

Bilaga 1: Slutrapport ekonomi för projektstöd. Excelfilen kan laddas ner från www.arvsfonden.se/redovisningsmallar.

Bilaga 2: Revisors granskningsrapport. Wordfilen kan laddas ner från www.arvsfonden.se/redovisningsmallar.

Bilaga 3: Utdrag ur bankkontot där medlen från Allmänna arvsfonden hålls avskilda för hela projektåret.

Bilaga 4: Kopia av organisationens stadgar.

Bilaga 5: Kopia av organisationens senaste årsredovisning (verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse).

Bilaga 6: Kopia av styrelseprotokoll och/eller årsmötesprotokoll som visar styrelsens nuvarande sammansättning och vilka som är utsedda firmatecknare (behörig företrädare). Både namn, funktion/titel och behörighet måste framgå. Protokollen ska vara justerade.

Kom ihåg

Bekräfta att du läst nedanstående text genom att kryssa i rutan

- Skriv kortfattat, gärna indelat i stycken. Observera att texten du fyller i direkt i formuläret inte kan formateras. Om du vill använda dig av fetmarkering eller punktsatser kan du författa texten i ett annat dokument och klippa in den i rutan under respektive fråga. **Slutrapporten ska vara max 20 sidor.**
- Säkerställ att alla obligatoriska bilagor skickas in tillsammans med slutrapporten utifrån checklistan ovan.
- Mejla även den ifyllda slutrapporten (Word) och den ekonomiska redovisningen av projektstödet (Excel) till er handläggare vid Allmänna arvsfonden.

Redovisning

Del1 – Redovisning av projektets sista år

1. Genomförande

Vilka resultat har ni uppnått i förhållande till de mål som sattes upp för det senaste projektåret?

Under projektår 3 har vi fortsatt vårt arbete för att nå projektets mål: (1) att ge barn och unga möjlighet att prata om existentiella frågor och (2) att rusta verksamheter och vuxna som möter unga att vara möjliggörare för dessa samtal. De konkreta aktiviteter som genomförts för att nå projektmålen beskrivs i fråga 2 nedan. Ungas delaktighet har varit en central del av projektets arbete sedan starten 2022. Läs mer om det senaste årets arbete kring detta i fråga 4.

Utöver att möjliggöra faktiska samtal bland barn och unga har målen för SOL:s sista projektår varit tvådelade: (1) att dokumentera, paketera och sprida de material som tagits fram för att underlätta och stimulera barns och ungas samtal om livet, samt (2) att skapa goda förutsättningar för verksamheterna som deltagit i Snacka om livet (SOL) att fortsätta detta arbete efter projekttidens slut. Det arbete som rör den andra målsättningen beskrivs närmare under fråga 8 nedan.

När det gäller den första målsättningen har elevhälsa, bibliotek, fritidsverksamhet och gymnasieskola (Helsingborg stad) och Team tidiga insatser (Landskrona Stad), under ledning av sina respektive delprojektledare, utvecklat en gemensam verktygslåda som bygger på lärandet och erfarenheterna från arbetet i projektet. Verktygslådan innehåller konkret och lättillgängligt material i en enhetlig design som tydliggör att materialen är olika men har ett gemensamt syfte – att möjliggöra barns och ungas samtal om existentiella frågor. Spridningen av detta material inleddes vid SOL:s avslutningskonferens, där verktygslådan stod i centrum. Materialet har fortsatt att spridas under 2025, bland annat via nyhetsbrev till nätverket som etablerats under projekttiden och genom de nätverk som de deltagande verksamheterna och aktörerna i sin tur har tillgång till. SOL:s avslutningskonferens filmades, och dessa filmer kommer också att utgöra en viktig del av spridningen. De syftar inte bara till att presentera det framtagna materialet utan också till att dela lärdomar och erfarenheter från arbetet inom SOL. SOL:s verktygslåda planeras att användas, både delvis och i sin helhet, inom skolor, bibliotek, elevhälsa och fritidsverksamheter i Helsingborg. Den planeras även att integreras i det tidiga förebyggande arbetet samt suicidpreventionsarbetet i Landskrona.

2. Metod och aktiviteter

Vilka aktiviteter har genomförts under året?

Hur har ni genomfört aktiviteterna?

Nedan sammanfattas de centrala aktiviteter som genomförts under året:

Helsingborgs bibliotek: Samtal om livet har integrerats i befintliga grupper med unga inom biblioteken. Under 2024 genomfördes samtal i flera olika återkommande grupper. Biblioteksanställda fick vid flera tillfällen under våren och vid ett tillfälle under hösten möjlighet att delta i existentiella samtal utifrån samtalsmodellen "Öppna kort". Höstens existentiella samtal genomfördes inom ramen för en inspirationseftermiddag där även andra yrkesgrupper var inbjudna och deltog i samtalen. Att anställda får möjlighet att delta i existentiella samtal baseras på projektets hypotes att vuxna rustas för existentiella samtal med unga genom att själva få möjlighet att reflektera över och prata om livets

stora frågor. Under året har samtal för barn och unga om existentiella frågor implementerats och blivit en del av Helsingborgs biblioteks ordinarie verksamhet.

Elevhälsan, Helsingborg: Materialet "*Sånt är livet*" (SÄL) har erbjudits på 17 grundskolor i Helsingborg under året. De olika lektionerna inom materialet har genomförts av skolkuratorer i samarbete med klassernas lärare och ibland tillsammans med respektive skolas skolsköterska. De kuratorer som arbetat med SÄL har fått kontinuerligt processtöd under året. SÄL har nu implementerats som en del av elevhälsans kuratorsgrupps värdegrundsarbete.

Ungt inflytande/Ung fritid Helsingborg: Incheckningar med SOL-material har blivit en rutin vid möten inom Ungt inflytande-gruppen i tätorten Påarp. SOL-material har också spridits och testats på flera av de ungdomsmötesplatser som finns inom Ung fritid. Dessutom har SOL-material använts i en arbetsgrupp för att rusta vuxna (utifrån ovanstående hypotes). En samtalskortlek med oavslutade meningar har tagits fram som en samtalsstartare. De oavslutade meningarna har författats av barn och unga i samarbete med Erikshjälpen, organisationen Youth 2030, ungdomsrådet och en av Helsingborgs grundskolor. Cirka 100 barn och unga var involverade i detta arbete (se fråga 4).

Team tidiga insatser, Landskrona: Ett material för att rusta arbetsgrupper att möjliggöra ungas samtal om livet har testats, vidareutvecklats och färdigställts. Detta gjordes tillsammans med flera olika professioner inom Team tidiga insatser samt med ett arbetslag på en grundskola i Landskrona. I samarbete med Medborgarskolan har en existentiell samtalsgrupp hållits på Landskrona bibliotek (åtta tillfällen baserade på materialet *Öppna kort*). Utöver materialet för arbetsgrupper så har även ett annat, kompletterande material tagits fram - en översikt över verktyg och modeller för existentiella samtal. Detta för att möta ett behov av att enkelt hitta redan befintligt material för ytterligare och fördjupade existentiella samtal, samt erbjuda inspiration för utformningen av samtal. Utöver ovanstående har SOL-materialet spridits och testats i verksamheter kopplade till föräldrastödsutbildningar, familjecentraler och stödsamtal för föräldrar.

Olympiaskolan, Helsingborg: Det samtalsmaterial som utvecklades under projektår 2 och då testades i frivilliga samtalsgrupper utanför skoltid, har under året kopplats närmare gymnasieskolans läroplan. Materialet har vidareutvecklats för att nu även kunna användas på mentorstid och som fördjupningsmaterial i filosofi, sociologi, psykologi, historia och religion. Under året har det vidareutvecklade materialet testats i sin helhet tillsammans med elever i en klass i årskurs 3 inom ramen för deras sociologikurs.

Utöver det som beskrivits ovan har samtliga fem verksamheter utvärderat samtalsaktiviteterna som genomförts med unga samt sammanställt lärdomar och erfarenheter till det konkreta material som nu finns i SOL:s verktygslåda. Inom elevhälsan och biblioteken har utvärderingen främst gjorts genom att samla in erfarenheter från de vuxna som hållit i samtalen. Inom Ung fritid Helsingborg och Olympiaskolan har arbetet utvärderats tillsammans med de unga som deltagit i aktiviteterna. I Landskrona genomfördes en utvärdering i samband med att en prototyp till arbetsgruppsmaterialet testades och vidareutvecklades.

Förutom de verksamhetsspecifika utvärderingarna har även en övergripande utvärdering av projektet SOL genomförts. Denna skedde genom dialog och reflektion inom projektgruppen, som består av projektledaren och delprojektledarna. Resultaten från denna utvärdering framkommer nedan under frågan om vad som fungerat bra respektive mindre bra i projektet.

Under året har SOL även samarbetat med civilsamhällesaktörer för att nå projektets mål. Erikshjälpens framtidsverkstad i Helsingborg har både testat befintligt SOL-material med unga och, tillsammans med unga i sina verksamheter, bidragit till utvecklingen av den nya samtalskortleken som

togs fram under året. Dessutom har SOL deltagit i en plattform för erfarenhetsutbyte och samarbete mellan arvsfondsprojekten *Existens*, *Körsång för psykisk hälsa* samt två projekt som vidareutvecklar materialet *Meningen med mig*, som ursprungligen togs fram inom ett tidigare arvsfondsprojekt (som också handlade om ungas existentiella hälsa). Ett samarbete med Equmenia har inneburit att SOL:s projektledare föreläst inom ramen för Equmeniakyrkans kurs *Ung diakoni* vid Bromma folkhögskola. Följande aktörer följer arbetet inom SOL och deltog vid SOL:s nätverksmöte våren 2024 samt avslutningskonferensen i november 2024, men några konkreta samarbeten kring barn och unga har ännu inte inletts: RF Sisu, Sensus studieförbund, Studieförbundet Vuxenskolan samt Svenska kyrkan.

Under året har projektet också samarbetat med två forskare från Lunds universitet. Detta samarbete beskrivs närmre i fråga 3 och fråga 8 nedan. Dessutom har en studentuppsats om existentiell hälsa skrivits av två studenter vid Högskolan i Kristianstad, i samarbete med SOL. Projektgruppen har också genomfört ett existentiellt samtal med hjälp av verktyget *Öppna kort*.

Hur har ni arbetat för att främja jämställdhet, tillgänglighet och mångfald?

Arbetet inom de fem ovanstående verksamheterna har följt resp. verksamhets regelverk och riktlinjer. Eftersom arbetet inom SOL har samskapats och utformats i nära samarbete med verksamheterna har jämställdhet, tillgänglighet och mångfald varit en integrerad del från start.

Ung Fritid Helsingborg arbetar brett för att nå stadens barn och unga. Genom deras arbete har samtal om livet, genom användandet av SOL-material, nått ut både till ungdomsarenor inne i Helsingborg, inklusive socioekonomiskt utsatta områden, och till tätorter utanför staden. Erikshjälpens framtidsverkstad bedriver ungdomsverksamhet i en av Helsingborgs socioekonomiskt utsatta stadsdelar. Genom samarbetet med dem har vi kunnat nå unga i detta område.

Genom att använda skolan som arena har vi kunnat nå ut brett och likvärdigt till eleverna på de 17 grundskolor där kuratorer valt att arbeta med SÅL. Arbetet med gymnasieelever har skett i mindre skala och har därför inte nått ut lika brett. Materialet *SOL på gymnasiet* har dock utvecklats för att kunna användas kopplat till mentorstid, frivilliga samtalsgrupper och ämnesfördjupningar oavsett vilken skola eleverna går på, vilket skapar förutsättningar för att materialet ska kunna användas brett framöver. I samarbete med en anpassad gymnasieskola i Helsingborg har vi nått unga med funktionsnedsättningar. Här finns dock utrymme för förbättring, då vi har lärt oss att delar av SOL-materialet behöver anpassas för att fungera bättre för denna målgrupp unga.

Helsingborgs bibliotek besöks av många barn och unga. Att skapa möjligheter för samtal på olika bibliotek i staden, med olika infrastruktur och omgivningar, har bidragit till att sänka trösklarna för att nå fler av de barn och unga som besöker såväl stadsbiblioteket som områdesbiblioteken.

I Landskrona har fokus inom SOL varit att rusta vuxna för att möjliggöra ungas samtal om livet. Arbetet med jämställdhet, tillgänglighet och mångfald har därmed skett indirekt, genom de vuxna och föräldrar som fått stöd via stadens familjecentraler, föräldraskapskurser och stödsamtal.

Vad har fungerat bra i projektet och vad har fungerat mindre bra?

Hur har ni hanterat det som varit mindre bra?

Det som fungerat bra i projektet:

Vi har kontinuerligt fått bekräftelse på att det finns ett stort behov av denna typ av samtal. De barn och unga som deltagit har uppskattat samtalen. Inledningsvis trodde vi att det kanske skulle finnas ett motstånd mot att prata om existentiella frågor i ett sekulariserat land som Sverige, men det

motståndet har vi sett väldigt lite av. En framgångsfaktor har varit att det i alla samtal inom SOL varit tydligt uttalat att deltagarna delar med sig av sina tankar endast i den utsträckning de själva vill och känner sig bekväma med.

Under året har vi integrerat samtalen om existentiella frågor i befintliga sammanhang där unga redan träffas, snarare än att starta upp helt nya aktiviteter. Detta tillvägagångssätt har visat sig vara ett bra sätt att möta utmaningen att nå ut till barn och unga utanför skoltid.

Det har fungerat bättre än vad vi trodde att integrera samtal om livet inom ramen för gymnasieskolans kursplaner, där samtalen upplevts som ett arbetsredskap för läraren i den klass där materialet för gymnasieelever testades. Det har också varit en övergripande framgångsfaktor i alla fem verksamheterna att samtal om existentiella frågor har visat sig vara relevant och förenligt att jobba med utifrån verksamheternas mål och styrdokument.

Arbetet med SÄL har gett kuratorer möjlighet att arbeta mer förebyggande och på gruppnivå, snarare än att arbeta åtgärdande och individuellt. På de skolor där SÄL genomförts har kuratorerna blivit mer synliga för eleverna, vilket sänkt tröskeln för elever att uppsöka kuratorn även i andra sammanhang då de behövt prata. En grundskoleelev uttryckte det så här efter en SÄL-lektion: *"Kommer du tillbaka någon gång och pratar om stress? Eller kan man prata med dig någon gång?"*

Uppföljningar har visat att samtalen om livet haft en genomgående positiv effekt på relationerna mellan unga, samt mellan unga och vuxna. Samtalen har fungerat som isbrytare, gett alla möjlighet att komma till tals, lett till nya insikter och förbättrat gruppdynamiker. På gymnasienivå har vi dessutom sett att samtalen varit språkutvecklande, då de hjälpt elever att sätta ord på sina tankar om livet utifrån abstrakta texter.

Att vuxna som arbetar nära barn och unga själva fått möjlighet att delta i existentiella samtal har inte bara varit uppskattat utan också ökat deras insikt om hur viktiga dessa samtal är och hur viktigt det är att som vuxen stå kvar och vara närvarande i samtal när unga vill prata om livets stora frågor.

Att SOL-arbetet genomförts direkt i verksamheter som möter barn och unga, och att det funnits delprojektledare i dessa verksamheter som drivit arbetet, har varit avgörande för att skapa organisatoriska förutsättningar för arbetet som gjorts i projektet. Detta har haft stor betydelse för intresset att ta del av och använda SOL:s verktyglåda samt för att arbetet som gjorts under projektiden implementerats inom elevhälsan och biblioteken i Helsingborg.

Arbetet inom SOL fick ytterligare legitimitet när regeringen under våren gav Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utveckla arbetet med existentiell hälsa inom ramen för den nationella folkhälsopolitiken. Detta bekräftade vikten av arbetet i projektet och har gjort att Helsingborg och Landskrona nu ligger i framkant nationellt när det gäller konkret och praktiskt arbete med barn och ungas existentiella hälsa.

Det som fungerat mindre bra och hur vi hanterat det:

Organisatoriska förändringar och personalomsättning har påverkat arbetet inom fritidsverksamheten, biblioteken och grundskolan (elevhälsan). Inom fritidsverksamheten och biblioteken resulterade detta i färre samtalsaktiviteter utifrån SOL än planerat. Det påverkade även spridningen och testandet av former för existentiella samtal, som inte nådde ut så brett inom organisationerna som vi hade hoppats. Istället sker denna bredare spridning nu efter projektets avslut, genom att SOL:s verktyglåda sprids inom hela fritidsverksamheten i Helsingborg samt till alla bibliotek i nordvästra Skåne. För elevhälsan innebär organisatoriska förändringar och

personalomsättning att mycket resurser behövde läggas på att introducera nya kuratorer till SÄL samt att det på vissa skolor var svårt att få kontinuitet i arbetet med SÄL. Ytterligare satsningar på arbete med existentiell hälsa inom kuratorsgruppen, som tidigare diskuterats med en chef som senare lämnade sin tjänst, kunde inte genomföras. Detta har vi försökt kompensera för genom att bjuda in kuratorsgruppen till andra aktiviteter inom SOL, exempelvis bibliotekets inspirationsträff om existentiell hälsa hösten 2024.

Begreppet "existentiell hälsa" har under hela projektiden varit en utmaning att konkretisera för barn och unga. Därför har allt SOL-material tagits fram med fokus på att vara lättillgängligt och praktiskt användbart för att möjliggöra ungas samtal om livet. Ungas röster och delaktighet i arbetet, tillsammans med uppföljningsresultat från både unga och vuxna, har varit vägledande i arbetet med att utforma allt SOL-material som tagits fram.

På biblioteken var det en utmaning att följa upp SOL-arbetet direkt med barn och unga eftersom grupperna SOL integrerades i förvisso var befintliga grupper, men grupper av den karaktären att det inte per automatik var samma ungdomar som deltog vid varje tillfälle. För att fånga erfarenheterna av det kontinuerliga arbetet genomfördes därför uppföljningar huvudsakligen med de biblioteksanställda som ansvarade för samtalsaktiviteterna. Ungas tankar dokumenterades dock genom citat som inkluderades i utvärderingen tillsammans med de vuxnas reflektioner.

Hög arbetsbelastning gjorde det svårt att engagera gymnasielärare i utvecklingen av materialet "SOL på gymnasiet". Därför testades materialet på endast en klass istället för de fem klasser som ursprungligen planerades. Arbetsbelastning och begränsade resurser påverkade också samarbetet mellan Team Tidiga Insatser och Medborgarskolan, vilket innebar att inga nya existentiella samtalsgrupper startades på Landskrona bibliotek efter den test som genomfördes i början av året.

Projektet har under året haft flera samarbeten med civilsamhällesaktörer. Ambitionen var dock att genomföra fler konkreta samarbeten än vad som gjordes. Svenska kyrkan i Helsingborg har följt projektet, och kontakter har funnits med Christina Lloyd (Institutet för unga och meningsskapande) kring att testa materialet "Meningen med mig" inom kyrkans verksamheter i Helsingborg. På grund av organisatoriska faktorer så blev detta samarbete dock inte möjligt under projektets sista år. Vid SOL:s avslutningskonferens möttes dock Christina Lloyd, representanter från Sensus Studieförbund i Malmö och Svenska kyrkan i Helsingborg för en dialog om eventuella framtida samarbetsmöjligheter. Här bidrog med andra ord SOL till att skapa förutsättningar för eventuellt framtida samarbete men faktiska samtal om existentiella frågor med barn och unga påbörjades inte under projektiden.

3. Samarbeten

Vilka organisationer har ni samarbetat med under året?

Vilka roller har de haft i projektet?

I bilaga 8 återfinns en förteckning över de organisationer med vilka vi haft konkreta samarbeten som lett till att barn och unga getts möjlighet att prata om livet och/eller att vuxna rustats för att möjliggöra ungas samtal om livet (utifrån den hypotes kring att rusta vuxna som beskrivs ovan). Projektet har dock haft fler samarbetspartners som bidragit till arbetet genom att sprida information om det, öppna organisatoriska dörrar, vara våra bollplank och bidra till vår omvärldsbevakning. Bland dessa kan nämnas delarenan Meningsskapande i vår tid inom Ing-Marie Wieselgrens stiftelse, Samordningsgruppen för fysisk aktivitet och meningsfull fritid i Helsingborg, Studieförbundet Vuxenskolan och Högskolan i Kristianstad.

4. Målgruppens delaktighet

Beskriv projektet huvudsakliga målgrupp/er.

Vår primära målgrupp är bred: barn och unga från åk 1 på grundskolan tom åk 3 på gymnasiet. Unga som är äldre än så har också varit välkomna på de aktiviteter som arrangerats.

Vår sekundära målgrupp har varit vuxna och verksamheter som möter barn och unga, kopplat till projektets mål att rusta vuxna att vara möjliggörare för ungas samtal om livet.

Hur har ni nått målgruppen?

Vilka grupper har det varit svårare att nå och hur har ni hanterat det?

Vi har nått både den primära och sekundära målgruppen genom delprojektledarnas systematiska arbete inom bibliotek, fritidsverksamhet, elevhälsa och gymnasieskola i Helsingborg samt tidiga och främjande insatser för barn, unga och föräldrar i Landskrona. Utöver dessa arenor har vi också nått vuxna genom det nätverk av aktörer som byggts upp under projektiden, bestående av aktörer som velat bidra till att uppfylla projektets mål. Här bland återfinns såväl civilsamhällsaktörer som Region Skåne och anställda i kommuner utöver Helsingborg och Landskrona.

De grupper som inte nåts av projektet är de vi inte kommit i kontakt med genom ovanstående. Här återfinns exempelvis barn och unga som varken jobbar eller studerar samt nyanlända/ barn, unga och vuxna med mycket svaga kunskaper i svenska språket. SÅL finns dock översatt till engelska, vilket öppnar upp möjligheter kopplat till Helsingborgs internationella grundskola. Ett av de framtagna SOL-materialen utgörs av bilder som stöd för att påbörja samtal. Detta material ser vi kan användas framåt för att möjliggöra samtal om livet för unga med begränsad kunskap i svenska språket.

Då SÅL och SOL på gymnasiet erbjudits på kommunala skolor så har elever på Helsingborgs privata grundskolor och gymnasium inte nåts av projektet på skolans arena. Samtalsaktiviteterna inom fritidsverksamhet och bibliotek har dock erbjudits brett och oavsett vilken skola barnen/ungd. går på.

I Landskrona har fokus sedan projektstart varit att rusta vuxna att vara möjliggörare för ungas samtal om livet. Unga på stadens tre ungdomsarenor har dock nåts av och fått testa SOL-material. Utöver det har arbetet främst riktat sig till vuxna, framför allt föräldrar, som i sin tur varit de som skapat samtalsmöjligheterna om livet för unga. Det har dock varit svårt att mäta i vilken utsträckning dessa samtal faktiskt kommit till stånd. För att främja och underlätta samtal mellan föräldrar och barn har ett stort antal samtalskortlekar delats ut till föräldrar i Landskrona, bland annat i samband med stadens föräldraskapsutbildningar och på familjecentralerna.

Barn och unga med funktionshinder som projektet har nått har framför allt nåts genom samarbetet med den anpassade gymnasieskolan i Helsingborg. Däremot har det under projektets gång varit svårt att nå barn med funktionshinder inom grundskolan. Under SOL:s första projektår diskuterades möjligheten att vidareutveckla SÅL för att mer specifikt nå denna målgrupp. Organisationsförändringar och begränsade resurser har dock gjort att detta inte har varit möjligt att genomföra.

Hur har målgruppen varit delaktig i projektets genomförande under året?

Vilka roller har målgruppen haft?

SOL startade mot bakgrund av att barn och unga uttryckte ett behov av forum för samtal om existentiella frågor. Projektets mål, och det vi erbjudit unga under projektiden, har varit just sådana forum, på olika arenor och i olika sammanhang. De samtal som genomförts inom ramen för SOL har utgått från en ram eller samtalsstartare, men det har alltid varit de unga själva som styrt samtals riktning och hur de utvecklats vidare utifrån ramen/ samtalsstartaren. Ibland har samtalen hållit sig

inom det ämne som introducerats medan ungdomarna i andra fall själva fört samtalen vidare till nya ämnen. En viktig princip i alla samtalsmöjligheter som skapats för unga har varit att ungdomarna själva avgör hur mycket de vill dela med sig av och i vilken utsträckning de vill göra det.

I fråga 2 ovan beskrivs den samtalskortlek med oavslutade meningar som utvecklats av unga under det gångna året. Unga har både formulerat och prioriterat innehållet i kortleken. Formuleringarna gjordes utifrån instruktionen: *Vad tycker du är viktigt att prata om i livet? Skriv oavslutade meningar som leder samtalet in på det ämnet.* Vid prioriteringen fick ungdomarna ta del av samtliga förslag och markera vilka de helst ville ha med i kortleken. De bidrag som inte inkluderades i kortleken sammanställdes i ett separat kompendium, som nu är en del av SOL:s verktygslåda.

Genom arbetet med samtalskortleken och kompendiet har unga inte bara fungerat som utvecklare utan även varit kunskapshöjare inom projektet genom att dela sina tankar om vad som är viktigt för dem att prata om i livet. Barns och ungas input, synpunkter och åsikter efter att ha testat de material som utvecklats har varit centrala i utformningen av slutprodukterna. På detta sätt har de varit medskapare och utvecklare av det material som nu ingår i SOL:s verktygslåda.

Ungdomsrådet i Helsingborg har fungerat som referensgrupp för projektet, men på grund av organisatoriska faktorer hölls möten enbart under hösten 2024, då projektet deltog på ett möte.

Unga har också haft en roll som sammanhållande länk mellan de olika samarbetsaktörerna i projektet. Samarbetet har underlättats av en gemensam utgångspunkt: även om vi är olika aktörer med olika mål och förutsättningar förenas vi i viljan att möta de behov som unga uttrycker.

Den sekundära målgruppen har varit de aktörer som möjliggjort samtalen som ägt rum inom ramen för projektets forum, sammanhang och samarbeten. Dessa vuxna har haft flera roller: dels som samtalsledare och erfarenhetsbärare från genomförda samtal, dels som öppnare av organisatoriska dörrar för projektets arbete framåt. De har också bidragit med input och feedback samt spridit information om projektets arbete vidare, vilket gjort det möjligt att nå fler aktörer som velat bidra.

5. Projektets omfattning under året

Ange hur många aktiva deltagare som projektet har haft under året. Med aktiva deltagare menas barn, ungdomar, äldre och/eller personer med funktionsnedsättning som har inflytande över projektets planering och genomförande och som återkommande/över en längre tid medverkat i projektets aktiviteter.

Barn till och med 11 år med eller utan funktionsnedsättning 1463

varav andel pojkar: 50 %

varav andel flickor: 50 %

varav andel annan könskategori: %

Ungdomar från 12 till och med 25 år med eller utan funktionsnedsättning 1270

varav andel pojkar/män: 45 %

varav andel flickor/kvinnor: 55 %

varav andel annan könskategori: %

Vuxna från 26 till och med 64 år med funktionsnedsättning 0

varav andel män: %

varav andel kvinnor: %

varav andel annan könskategori: %

Äldre från 65 år med eller utan funktionsnedsättning 0

varav andel män: %

varav andel kvinnor: %

varav andel annan könskategori: %

Ange hur många andra personer ur Allmänna arvsfondens målgrupper som nåtts av projektets information, erfarenheter och resultat genom till exempel en enstaka föreläsning, en film, en bok eller liknande.

Genom samarbeten inom det nätverk som har byggts upp i projektet har ytterligare cirka 300 barn och unga fått möjlighet att vid ett eller flera tillfällen testa SOL-material eller på andra sätt fått information om eller kontakt med arbetet i Snacka om livet. Detta har skett i samarbeten med aktörer både inom offentlig verksamhet och inom civilsamhället.

Ange hur många andra personer (sekundära målgrupper som exempelvis yrkesgrupper, beslutsfattare, anhöriga, allmänheten) som omfattats av projektet.

Ca 1600 personer. Detta inkluderar både vuxna i de verksamheter som haft delprojektledare samt vuxna i det nätverk som projektet byggt upp och under vilket många samarbeten skett under året. Här inkluderas även politiker och chefer i PART:s styr- och ledningssystem. Utöver dessa 1600 personer nåddes ytterligare ett stort antal människor av information om projektet via Helsingborg stads och Landskrona stads intranät samt genom en stor artikel som skrevs i Helsingborgs Dagblad (HD) efter avslutningskonferensen. Exakt hur många som nåddes av informationen genom dessa kanaler är dock väldigt svårt att uppskatta.

6. Överlevnad

Vad har ni gjort under året för att skapa förutsättningar för att projektets resultat och erfarenheter ska kunna leva vidare efter projektiden?

Det kan vara i den egna organisationen, samarbetsorganisationerna och/eller på annat sätt.

När det gäller att skapa förutsättningar för fortsatt arbete efter projektet slut så har detta arbete skett både inom de fem ovanstående verksamheterna, men också på ett övergripande plan. Ett behov vi identifierade under projektår 2 var vikten av att tydliggöra hur arbetet med att möjliggöra ungas samtal om livet bidrar till att uppfylla verksamhetsmålen för samarbetsorganisationerna i projektet. Detta för att möta utmaningar i form av organisationsförändringar och prioritering vid hög arbetsbelastning. Under året har formuleringar kring existentiell hälsa skrivits in i Helsingborg stads biblioteksplan för 2024 – 2028. En dialog har även förts med beredningen för Helsingborgs stads livskvalitetsprogram, stadens program för hållbar utveckling som innehåller politiskt beslutade

viljeinriktningar och fokusområden, om att bredda hälsobegreppet och inkludera formuleringar om existentiell hälsa inför programmets uppdatering 2025. I nuläget har dock inga beslut fattats om huruvida dessa formuleringar kommer att inkluderas.

Under året har vi också arbetat med att skapa förutsättningar för projektets fortlevnad genom att bidra till ökad kunskap om vad som ska till för att medarbetare ska känna att de kan, vill och vågar erbjuda existentiella samtal till barn och unga de möter i sina yrkesroller. Detta har vi gjort genom ett samarbete med Lunds universitet där två forskare undersökt arbete med barn och ungas existentiella hälsa ur ett organisations- och medarbetarperspektiv. Se fråga 3. Utöver ovanstående har arbetet som gjorts under projektiden nu implementerats inom ramen för ordinarie verksamhet inom elevhälsa och bibliotek i Helsingborg stad.

Då alla delprojektledare arbetat med SOL-processer inom ramen för sina befintliga anställningar i verksamheterna så finns kompetensen och erfarenheterna kvar i organisationerna även när projektet avslutas. Under projektiden har delprojektledarnas arbetsplatser i hög grad involverats i projektarbetet, vilket innebär att kunskapen och erfarenheterna inte står och faller enbart med PART som projektägare och med PART som ansvarig för den övergripande projektledningen.

Ett ytterligare sätt att arbeta för att projektets resultat ska leva vidare efter projektiden är den spridning av lärande, erfarenheter och kunskap som beskrivs nedan, samt att materialet i SOL:s verktygslåda - som nu sprids brett - är lättillgängligt och gratis att ladda ner från PART:s hemsida. För att möta det behov vi identifierat av lågtröskelmateriel som möjliggör samtal om livet för unga har materialen i SOL:s verktygslåda utvecklats utifrån tanken att de ska vara konkreta, lätta att använda och inte kräva särskilt mycket förberedelse.

7. Dokumentation och spridning

Hur har ni dokumenterat projektets erfarenheter?

Syftet med dokumentationen i projektet har varit att fånga och förpacka erfarenheterna och lärandet i arbetet för att kunna sprida det vidare. Projektets erfarenheter har löpande dokumenterats av övergripande projektledare samt inom de respektive delprojektledda verksamheterna. Denna dokumentation har utgjort grunden för innehållet i det material som nu utgör SOL:s verktygslåda. De utvärderingar som gjorts är dokumenterade, liksom projektgruppens löpande arbete. Sistnämnda både i form av minnesanteckningar från möten och i form av "På gång i SOL" som skickats till delprojektledarna inför projektgruppens möten för att kontinuerligt hålla alla uppdaterade om helheten kring vad som händer i projektet (och för att möjliggöra dialog kring utveckling av arbetet snarare än enbart informationsutbyte på projektgruppsmötena). Projektet och dess resultat finns också dokumenterat på PART:s hemsida: [Snacka om livet - SOL | partinfo.se](#)

Hur har ni arbetat med att sprida information, kunskap och erfarenheter från projektet?

Information om projektet har spridits inom ramen för samtliga samarbeten som beskrivs i fråga tre ovan. I de fem verksamheter där delprojektledare har varit aktiva har spridningen dock genomförts mer systematiskt och kontinuerligt. SOL:s fem delprojektledare har löpande delat information, kunskap och erfarenheter från projektet inom sina respektive verksamheter. Detta har skett genom enhetsmöten, arbetsgruppsmöten, APT och genom att sprida information samt inbjudningar till externa kunskapspridande aktiviteter som genomförts under året (se nedan).

Under hela projekttiden har det skickats ut nyhetsbrev om SOL-arbetet två gånger per år. Under 2024 skickades det första nyhetsbrevet ut i juni och det andra i januari 2025, vilket möjliggjorde att en länk till den inspelade avslutningskonferensen kunde inkluderas. Projektinformation har också spridits via PART:s Instagram- och Facebook-konton.

Under projektperioden har SOL arrangerat två nätverksmöten per år. Det första mötet för 2024 ägde rum i april, och det andra utgjordes av SOL:s avslutningskonferens i slutet av november. Syftet med både nätverksmötena och avslutningskonferensen var att sprida information, kunskap, erfarenheter och material från projektet samt att inspirera genom att dela kunskap från andra aktörer som arbetar med existentiell hälsa.

Vårens nätverksmöte innehöll bland annat en föreläsning om forskningsläget kring arbete med ungas existentiella hälsa, presenterad av de två forskare från Lunds universitet som SOL samarbetade med under 2024. Vid avslutningskonferensen medverkade Folkhälsomyndigheten, de två ovannämnda forskarna samt en föreläsare från Institutet för unga och meningsskapande. Föreläsningen från vårens nätverksmöte och hela avslutningskonferensen filmades och finns tillgängliga på PART:s webbplats. Där finns även, förutom övergripande information om projektet, allt material i SOL:s verktygslåda tillgängligt för gratis nedladdning. På webbplatsen återfinns också powerpointpresentationer från avslutningskonferensen samt en artikel om projektet som publicerades i Helsingborgs Dagblad i samband med avslutningskonferensen.

PART:s styr- och ledningssystem omfattar en politisk styrgrupp, en tjänstemannastyrgrupp (förvaltningschefer) och en grupp verksamhetschefer som bland annat fungerar som beredskapsgrupp inför beslut i tjänstemannastyrgruppen. Dessa grupper inkluderar representanter från de sex nämnder/förvaltningar som äger PART samt från Region Skåne. Under året har information, kunskap och erfarenheter från projektet delats i dessa grupper. Grupperna har också använts som forum för att diskutera behov och utmaningar baserade på lärdomarna från projektet. Ett exempel är de dialoger som förts kring huruvida formuleringar om existentiell hälsa bör inkluderas i styrdokument för att underlätta och prioritera arbetet med existentiell hälsa.

Förutom nätverksmötet och avslutningskonferensen har kunskap, erfarenheter och lärdomar från projektet spridits genom deltagande på konferenser. I maj presenterades projektet på ett seminariepass vid Europas största fritidsledarkonferens (KEKS-konferensen) som hölls i Göteborg. Föreläsningar har även hållits vid en nationell utbildningsdag för Erikshjälpens framtidsverkstad och på kursen Ung diakoni vid Bromma folkhögskola, arrangerad av Equmeniakyrkan. Information om projektet har även getts till Helsingborg stads gymnasiechefer samt vid en inspirationsträff om existentiell hälsa som Helsingborgs bibliotek anordnade under hösten 2024.

8. Förändringar och avvikelser

Har ni behövt förändra något i projektet jämfört med senaste årets projektplan?

Beskriv i så fall vilka förändringar ni gjort och hur de genomförts. Det kan handla om exempelvis målgrupp, tidsplan, aktiviteter, samarbeten.

Arbetet under året har i stora drag följt den projektplanering som gjordes inför året. De avvikelser som skett är följande:

Både Helsingborgs bibliotek och Ung fritid Helsingborg hade planerat att skicka ut komma-igång-kit inom hela verksamheten för att sprida material och möjligheter till samtal. Inom Ung fritid spreds kit:et men inte i den utsträckning som planerats. Istället kompletterades spridningen i slutet av 2024 då den samtalskortlek som unga tagit fram var färdigställd. Inom Helsingborgs bibliotek spreds

komma-igång kit:et inte i början av hösten som ursprungligen planerat utan beslut fattades att vänta med spridningen tills allt material i SOL:s verktygslåda var färdigställt och kunde skickas med. Under januari 2025 har nu hela SOL:s verktygslåda spridits i större omfattning än vad som ursprungligen planerades från bibliotekets sida. Detta eftersom inte bara biblioteken i Helsingborg nu fått verktygslådan utan den även spridits bland bibliotek i hela nordvästra Skåne.

Inom Team tidiga insatser i Landskrona testades, enligt plan, existentiella samtal för vuxna på Landskrona bibliotek. Denna test ledde dock inte vidare till att fler grupper startade upp under året, vilket vi hade förhoppningar om. På Olympiaskolan i Helsingborg var planen att testa och följa upp materialet *SOL på gymnasiet* i fem klasser med det testades enbart i en. Ovanstående avvikelser beskrivs även i fråga 2 ovan.

9. Ekonomisk redovisning

Ekonomisk redovisning av projektets kostnader och intäkter för det sista projektåret ska göras i Exceldokumentet *Slutrapport ekonomi för projektstöd* som laddas ned från www.arvsfonden.se/redovisningsmallar.

Kommentera budgetposter där utfallet avviker med minst 20 000 kronor jämfört med projektets beviljade budget. Var beredd att svara på frågor även om mindre avvikelser.

Lönekostnader: Här finns en avvikelse men som framgår i bilaga 7 har vi bidragit med omfattande egenfinansiering i form av lönekostnader. Medel har alltså använts för löner men vi har lagt det som en del av egenfinansieringen.

Andra verksamhetskostnader: Under året såg vi att våra utgifter gällande design och tryck av material till SOL:s verktygslåda riskerade att överstiga sin budgetpost. Utifrån detta blev en ansökan om omdisponering godkänd av vår handläggare 2024-08-27. I den omdisponeringen flyttades 23 000 kr från "Andra verksamhetskostnader" till "Informationsspridning och marknadsföring". Vad vi inte visste då var att intresset för vår avslutningskonferens skulle bli så stort som det blev. Kostnaden för lokalhyra och fika till den konferensen är det som gjort att avvikelsen gentemot budget blivit så stor. Om vi inte omdisponerat ovanstående medel hade vi hållit oss inom budgeten för "Andra verksamhetskostnader", men hade då samtidigt inte kunnat ta fram allt det material för spridning som vi nu fick möjlighet att ta fram.

Kommentera eventuell avvikelse som gäller annan finansiering eller egen finansiering respektive ideellt arbetade timmar som projektet haft under det gångna projektåret jämfört med vad som angavs av er i ansökan.

I bilaga 7 specificeras den egenfinansiering som gjorts under projektåret. Utöver den kompletterades arbetet i SOL med beviljade medel från Helsingborg stads FOU-fond, vilket möjliggjorde samarbetet med de två forskare från Lunds universitet som beskrivs ovan. Läs mer om dessa medel här: [Helsingborg stads forsknings- och utvecklingsfond | Campus Helsingborg](#)

Del2 – Redovisning av den totala projekttiden

10. Genomförande och resultat

Har ni uppnått de resultat ni satte som mål i ansökan?

Summera kortfattat vilka mål ni hade från början, vilka resultat ni uppnått och hur ni gått tillväga.

Under projekttiden har vi uppnått de övergripande mål som formulerades i ansökan. Dessa mål var: (1) att skapa förutsättningar för barn och unga att reflektera över och samtala om existentiella frågor, och (2) att rusta vuxna och verksamheter som möter barn och unga att möjliggöra och underlätta dessa samtal.

Ett av resultaten från projektet är en verktygslåda som innehåller lättillgängligt och konkret material för att möjliggöra för barn och unga att prata om livet. Materialen i verktygslådan finns tillgängliga för gratis nedladdning och utskrift via PART:s hemsida, [Snacka om livet – SOL | partinfo.se](#). Verktygslådan har spridits brett och kommer framöver att användas både delvis och i sin helhet inom skolor, bibliotek, elevhälsa och fritidsverksamheter i Helsingborg. Den kommer också att integreras i det tidiga förebyggande arbetet och suicidpreventionsarbetet i Landskrona.

Ett annat resultat från projektet är att samtal om existentiella frågor med barn och unga nu har implementerats som en del av den ordinarie verksamheten inom elevhälsan och biblioteken i Helsingborg, utifrån det arbetet de gjorde under projekttiden.

Tillvägagångssättet för att nå dessa resultat har varit att fem verksamheter – fyra i Helsingborg och en i Landskrona – har haft delprojektledare med ansvar för att leda och driva projektets arbete inom sina respektive organisationer. Deras arbete har varit att undersöka, utveckla, testa och följa upp arbete för att på olika sätt möjliggöra ungas samtal om existentiella frågor samt för att rusta vuxna och verksamheter att bli möjliggörare för sådana samtal. Delprojektledarna har samarbetat i en projektgrupp där de stöttat varandra i sina respektive processer under hela projekttiden. Resultatet av deras arbete har sammanställts i det material som nu utgör SOL:s verktygslåda.

Utöver delprojektledarnas arbete har det under projekttiden även byggts upp ett stort nätverk av aktörer som på olika sätt velat bidra till projektets mål. Detta har möjliggjort en bred spridning av möjligheter, former och sammanhang där unga har kunnat prata om livet. Erfarenheter och lärdomar har delats och spridits genom nätverksträffar, nyhetsbrev, sociala medier, PART:s hemsida samt via delprojektledarna inom deras respektive verksamheter och nätverk. Ett resultat av samarbetet i SOL-nätverket är bl.a. helt ny forskning som möjliggjorts genom ett samarbete mellan SOL och Lunds universitet. Denna forskning belyser arbete med barn och ungas existentiella hälsa ur ett organisations- och medarbetarperspektiv.

Genom PART:s styr- och ledningssystem har vi även arbetat strategiskt för hållbarhet genom att föra dialoger med politiker, förvaltningschefer och verksamhetschefer utifrån de lärdomar vi fått och utmaningar vi mött under projektets gång.

Hade ni några mål som ni inte uppnådde?

Beskriv kortfattat vilka och varför.

När ansökan skrevs var vår avsikt att arbetet skulle bedrivas utifrån ett gemensamt ramverk, kallat "SOL-modellen", som utvecklades under förstudien och piloten som föregick projektet.

Ett av projektmålen i ansökan var att föra ut denna SOL-modell som ett gemensamt ramverk för det arbete som skulle genomföras, och att använda den som en utgångspunkt för allt arbete inom projektet. Detta projektmål har vi inte uppnått.

Redan under projektets första år, när organisationen för projektet etablerades och delprojektledarna påbörjade sitt arbete, blev det tydligt att verksamheterna inte önskade arbeta utifrån den ram som SOL-modellen utgjorde. För att arbetet skulle bli långsiktigt och hållbart inom respektive organisation föredrog verksamheterna att skapa egna ramar, baserade på de två övergripande projektmålen. Detta möjliggjorde att varje verksamhet kunde anpassa arbetet och materialet så att det harmonierade med deras övriga verksamhet och processer. Mot bakgrund av detta valde projektet att frångå målet om att etablera en specifik SOL-modell som ramverk. I stället gavs verksamheterna det utrymme de efterfrågade för att anpassa arbetet på ett sätt som gjorde det mer hållbart utifrån deras respektive organisations sammanhang. Denna förändring redovisades och godkändes i projektets första årsrapport.

Trots att SOL-modellen inte fördes ut som ett gemensamt ramverk, har den ändå varit till stor hjälp i projektarbetet. Modellen hjälpte till att tydliggöra och konkretisera begreppet existentiell hälsa, genom de fem nyckelord/dimensioner som modellen byggde på: tillit, mening, sammanhang, helhet och hopp. Att modellen utgick från en forskningsdefinition av existentiell hälsa, som ungdomar arbetat vidare utifrån, gav de fem dimensionerna legitimitet i projektets utgångspunkt av vad existentiell hälsa handlar om.

Samtliga övriga projektmål som beskrevs i ansökan har uppnåtts. Dock har sättet att uppnå dem förändrats i linje med ovanstående anpassning. Förändringarna har dokumenterats mer detaljerat i projektets årsrapporter och i direktkontakt med Arvsfondens handläggare.

Vilka har varit projektets viktigaste samarbeten?

Det är svårt att lyfta fram enskilda samarbeten som viktigast, eftersom ett brett och mångsidigt samarbete har varit en förutsättning för att nå projektets mål. Projektet har behövt samarbeten av olika karaktär – från att möjliggöra konkreta samtal med barn och unga, till kompetensutveckling och stöd för vuxna, och vidare till samarbeten kring spridning av information, öppnandet av organisatoriska dörrar och input på tillvägagångssätt i arbetet framåt utifrån gjorda erfarenheter och lärande. Dessa olika samarbeten har inte bara gjort det möjligt att genomföra aktiviteter med unga och vuxna, utan har också möjliggjort strategiskt arbete för att främja långsiktighet och hållbarhet samt hantera de utmaningar som uppstod under projektets gång.

De samarbeten som utgjort kärnan i projektet, och varit avgörande för det resultat som beskrivs ovan, är dock samarbetet med de fem delprojektledarnas verksamheter och samarbetet med barn och unga. Samarbetet med delprojektledarnas verksamheter har varit avgörande för den organisatoriska förankringen av projektarbetet, det systematiska arbetet framåt under projekttiden och den kontinuerliga spridningen av erfarenheter och resultat. Samarbetet med barn och unga har varit en förutsättning för att säkerställa att arbetet som utförts i projektet har varit relevant, rätt utformat och mött målgruppens behov och önskemål.

Vilka har varit de viktigaste framgångsfaktorerna för projektet?

En av de viktigaste framgångsfaktorerna för projektet har varit barn och ungas behov av samtal om existentiella frågor, vilket bekräftats tydligt under hela projektiden. Det har skapat stor motivation i arbetet och de samtalsmöjligheter som skapats har överlag varit uppskattade.

Projektet har mötts av ett stort intresse bland olika samhällsaktörer som i sin tur kunnat vara möjliggörare för ungas samtal om livet. Intresset för de existentiella frågornas betydelse för hälsa och välmående har ytterligare förstärkts av regeringens uppdrag till Folkhälsomyndigheten att utveckla arbetet med existentiell hälsa inom ramen för den nationella folkhälsopolitiken. Detta har gett arbetet inom SOL ökad legitimitet och stärkt intresset även på lokal nivå.

En annan framgångsfaktor har varit arbetet med delprojektledare ute i verksamheter som möter barn och unga samt viktiga vuxna i barn och ungas liv. Detta har underlättat förankring och etablering inom verksamheterna, både för att nå ungdomar och för att elevhälsa och bibliotek i Helsingborg kunnat påbörja implementeringen av projektets arbete redan under projektiden. Delprojektledarnas samarbete och samordningen i SOL:s projektgrupp har skapat synergier och bidragit till att resurser kunnat användas på ett effektivt sätt.

Barn och ungas delaktighet, tillsammans med att projektet utgått från ett tydligt och uttalat behov från målgruppen, har fungerat som en gemensam grund i arbetet. Detta har förenat samarbetsaktörer från olika verksamheter och med olika förutsättningar, genom den gemensamma målsättningen att möta ungas behov av att prata om livets stora frågor. Denna utgångspunkt har också skapat legitimitet och motivation bland samarbetsaktörerna.

Att integrera samtal om livet i redan befintliga ungdomskonstellationer har visat sig vara en framgångsrik strategi för att nå ut med samtalsmöjligheter till barn och unga. Att göra på detta sätt har inte bara möjliggjort viktiga samtal med unga utan har också upplevts underlätta arbetet för flera av de professioner som deltagit i projektet. Vuxna i verksamheter som möter barn och unga har exempelvis upplevt att samtalen haft positiva effekter på gruppdynamik och relationer, varit en isbrytare, möjliggjort för nya röster att komma till tals och harmoniserat väl med verksamhetens mål och uppdrag. För kuratorer har arbetet som utvecklats inom projektet blivit ett sätt att arbeta förebyggande och hälsofrämjande på gruppnivå.

En ytterligare framgångsfaktor har varit att rusta vuxna i verksamheter som möter barn och unga, genom att ge dem möjlighet till egna existentiella samtal. Det har gett förståelse och insikter kring vikten av existentiella samtal och vikten av att våga möta och stå kvar i samtalen med unga när de vill prata om dessa frågor.

Tillgången till politiker, förvaltningschefer och verksamhetschefer genom PART:s styr- och ledningssystem har skapat goda organisatoriska förutsättningar för att arbeta strategiskt för att göra projektets arbete långsiktigt och hållbart. Exempelvis genom dialoger kring att inkludera formuleringar om existentiell hälsa i styrdokument, som ett sätt att lyfta vikten av detta arbete, även under perioder av organisationsförändringar och hög arbetsbelastning.

Vilka hinder har haft störst påverkan för projektet?

Organisationsförändringar, personalomsättning och hög arbetsbelastning har sammantaget varit de hinder som haft störst påverkan på projektet. Dessa faktorer har inte lett till att målen inte uppnåtts, men de har inneburit att vi i perioder tappat fart i projektet och de har skapat osäkerhet kopplat till arbetet framåt. Dessutom har de gjort det utmanande för

delprojektledarna att nå ut brett inom sina verksamheter och samarbetsorganisationer. I vissa fall har även den fysiska arbetsmiljön begränsat arbetet, exv. genom brist på lämpliga lokaler.

En ytterligare utmaning har varit att konkretisera vad begreppet "existentiell hälsa" innebär och hur arbete med ungas existentiella hälsa kan ske i praktiken. Även om intresset för projektet varit stort (se ovan) har det varit svårt att utforma hur arbetet och samtalen kan ske rent konkret. Att SOL:s verktygslåda innehåller mycket handfasta material är ett direkt svar på detta behov av konkreta metoder för att möjliggöra samtal om livet för barn och unga. Begreppets abstrakta natur har även inneburit en utmaning för ungas delaktighet, då det var svårt att förklara sammanhanget för de workshops vi genomförde för att involvera unga.

En annan faktor som försvårade arbetet var barn och ungas rörlighet, vilket gjorde det svårt att följa upp samtalens långsiktiga effekter under projektets gång. I de aktiviteter som riktades till unga på deras fritid förändrades ofta gruppkonstellationerna, särskilt vid terminsslut, vilket påverkade kontinuiteten. För att hantera detta fångades kontinuiteten upp genom uppföljningar och utvärderingar med de vuxna som möjliggjorde samtalsforumen.

Slutligen var det generellt en utmaning att nå ut till barn och unga i det informationsbrus som finns. Detta löstes genom att integrera samtalsaktiviteterna i redan befintliga grupper med barn och unga, vilket visade sig vara en framgångsrik strategi (se ovan).

11. Projektets omfattning under den totala projekttiden

Ange hur många aktiva deltagare som projektet har haft under den totala projekttiden. Med aktiva deltagare menas barn, ungdomar, äldre och/eller personer med funktionsnedsättning som har inflytande över projektets planering och genomförande och som återkommande/över en längre tid medverkat i projektets aktiviteter.

Barn till och med 11 år med eller utan funktionsnedsättning Ca 2500

varav andel pojkar: 50 %

varav andel flickor: 50 %

varav andel annan könskategori: %

Ungdomar från 12 till och med 25 år med eller utan funktionsnedsättning Ca 2500

varav andel pojkar/män: 45 %

varav andel flickor/kvinnor: 55 %

varav andel annan könskategori: %

Vuxna från 26 till och med 64 år med funktionsnedsättning 0

varav andel män: %

varav andel kvinnor: %

varav andel annan könskategori: %

Äldre från 65 år med eller utan funktionsnedsättning 0

varav andel män: %

varav andel kvinnor: %

varav andel annan könskategori: %

Ange hur många andra personer ur Allmänna arvsfondens målgrupper som nåtts av projektets information, erfarenheter och resultat genom till exempel en enstaka föreläsning, en film, en bok eller liknande, under den totala projekttiden.

Ca 1000

Ange hur många andra personer (sekundära målgrupper som exempelvis yrkesgrupper, beslutsfattare, anhöriga, allmänheten) som omfattats av projektet under den totala projekttiden.

Ca 4000. Denna siffra är lågt räknad utifrån att det är svårt att uppskatta hur många som nåddes av information om projektet genom Landskrona stads och Helsingborg stads intranät samt genom den stora artikel som skrevs i Helsingborgs Dagblad efter avslutningskonferensen.

12. Målgruppen

Beskriv vilka roller projektets målgrupp/er hade i **planeringen** av projektet.

Kom projektidén från målgruppen själv? Om inte – hur förankrades idén med målgruppen?

Både projektets primära och sekundära målgrupp hade en betydande roll i planeringen av projektet genom den pilot och förstudie som föregick ansökan. De två övergripande målen för SOL:s arbete formulerades rakt av utifrån de tydliga behov som framkom i förstudien. Idén till projektet kom inte ursprungligen från målgrupperna själva, men ungdomar spelade en central roll i att vidareutveckla idén till det som senare formulerades i ansökan. Under förstudien deltog cirka 200 ungdomar i olika samskapande processer för att ta fram material och metoder som en startpunkt för samtal om existentiella frågor. Ungas tankar, perspektiv och åsikter under detta arbete tillskrevs stor betydelse och projektets innehåll/inriktning ändrades flera gånger utifrån den respons ungdomarna gav. På det sättet påverkade unga både projektets utformning och ramar på en övergripande nivå. Parallellt med processerna med ungdomar undersökte förstudien förutsättningarna för att arbeta med att möjliggöra ungas samtal om livet i Helsingborg, tillsammans med flera verksamheter som möter barn och unga.

Utöver detta etablerades ett samarbete med Ungdomsrådet i Helsingborg, som inför ansökan beslutade att aktivt engagera sig i SOL. Sommaren 2021 anställdes även sex ungdomsutvecklare på PART. Dessa ungdomar fick en introduktion och utbildning i existentiell hälsa och SOL, och de testade att driva egna "Snacka om livet"-processer inom ramen för sin anställning. Dessa ungdomar hade stor möjlighet att påverka utformningen av det arbete som vi då hoppades skulle fortsätta inom ramen för ansökan som skickades till Arvsfonden. Den SOL-modell med fem olika dimensioner av existentiell hälsa som togs fram under förstudien utformades tillsammans med ungdomar. Arbetet utgick från den forskningsbaserade definition av existentiell hälsa som projektet haft som grund sedan start (se fråga 10). Projektets

sekundära målgrupp – vuxna som arbetar i verksamheter som möter barn och unga – deltog inte i den mer detaljerade planeringen, men deras vilja att delta i det fortsatta arbetet var avgörande. Utan denna förankring hade en ansökan inte kunnat bli verklighet.

Beskriv vilka roller projektets målgrupp/er hade i **genomförandet** av projektet under hela projektiden?

Den primära målgruppen, barn och unga, har haft flera roller under projektiden:

Kunskapare: Deras röster, åsikter och tankar kring existentiell hälsa, goda samtal om livet och viktiga ämnen att prata om har varit en grund för allt arbete som genomförts i projektet.

Ledare och medskapare: Alla samtal som genomförts inom projektet har utgått från en ram eller samtalsstartare, men utifrån dessa är det barnen och ungdomarna som har styrt hur samtalen utvecklats och vilken riktning de tagit. **Utvecklare:** Barn och unga har både tagit fram och prioriterat innehållet i en samtalskortlek som nu är en del av SOL:s verktygslåda.

Ungas input och åsikter har också bidragit till att utveckla det övriga materialet i SOL:s verktygslåda, genom att ungas respons och synpunkter även legat till grund för utvecklingen och revideringen av det materialet. **Sammanhållare:** Unga har utgjort den gemensamma grunden för projektets arbete, där många aktörer med olika förutsättningar och perspektiv har kunnat samlas för att möta ungas behov av forum för samtal om existentiella frågor.

Referensgrupp: Genom samarbetet med Ungdomsrådet i Helsingborg har ungdomar fungerat som en referensgrupp för projektet.

Den sekundära målgruppen, vuxna i verksamheter som möter barn och unga, har också haft flera roller i genomförandet av projektet som sammantaget stärkt arbetet, engagerat aktörer och varit avgörande för projektarbetet på både operativ och strategisk nivå. Den sekundära målgruppen har möjliggjort ungas samtal om livet genom att identifiera forum, hålla i samtalsaktiviteter, introducera samtalsstartare och delta i samtalen. De har också spridit information om projektet, delat sina erfarenheter från genomförda samtal, bidragit till nätverksbyggande, varit våra bollplank och öppnat organisatoriska dörrar för projektarbetet.

Beskriv vilka roller projektets målgrupp/er hade i **den fortsatta verksamheten** efter projektets slut.

Det material som tagits fram inom projektet är utformat så att barn och unga fortlöpande kommer att vara dem som styr samtalen och dess inriktning, utifrån de ramar som aktiviteten eller samtalsstartaren erbjuder. Dessa ramar ser olika ut i de olika materialen - för att SOL:s verktygslåda sammantaget ska erbjuda en bredd av möjligheter som fungerar i flera olika sammanhang. Erfarenheterna från projektiden har visat att det i flera sammanhang varit så att samtal som inletts med hjälp av en ram/samtalsstartare har utvecklats till att handla om andra områden i livet som ungdomarna upplever som betydelsefulla. Detta talar för att unga även framöver, genom dialogen med vuxna i verksamheterna, kommer att styra samtalen samt vara utvecklare och kunskapsgivare för att forma framtida samtalsaktiviteter. Vuxna i verksamheter som arbetar med barn och unga kommer fortsatt att ha en central roll som möjliggörare och vidareutvecklare av de konkreta samtalen. Detta gäller både i de verksamheter som implementerar projektets resultat och i sammanhang där material från SOL:s verktygslåda används i olika grupper och konstellationer av unga. Verksamheternas roll kommer även att omfatta att avsätta resurser och skapa organisatoriska förutsättningar för de medarbetare som leder samtalsaktiviteterna. Här finns värdefullt stöd för verksamheterna

att ta del av i form av den kunskap som framkommit i SOL:s samarbete med Lunds universitet kring organisatoriska förutsättningar för arbete med barn/ungas existentiella hälsa.

Finns det några grupper som ni ville nå med projektet men inte lyckades?

SOL:s primära målgrupp har varit bred. Inför projektet specificerades inte specifika grupper av barn och unga som vi särskilt ville nå, utan ambitionen var att nå ut brett genom de samarbetspartners som fanns vid projektstart och genom de aktörer som succesivt anslöt. Vi hade gärna sett att fler unga i mer utsatta grupper hade nåtts i högre utsträckning, såsom exv. unga som varken arbetar eller studerar, nyanlända eller unga med funktionsnedsättning.

Vilken betydelse har projektet haft för målgruppen eller målgrupperna?

Primära målgruppen: Erfarenheterna från projektet visar att samtalen som möjliggjorts under projektet har lett till fördjupade relationer, förbättrad gruppdynamik, att unga som tidigare ofta varit tysta gjort sin röst hörd och att samtalen gett insikter som unga tar med sig vidare i livet. ”Jag insåg att min mening med livet inte är en fastställd sanning utan en personlig resa” (gymnasieelev), ”Man får höra och förstå hur folk tänker kring olika frågor i olika sammanhang och det är ett bra sätt att lära känna varann på” (ung inom Ungt inflytande, Ung fritid Helsingborg). För unga har det också varit betydelsefullt att få möjlighet att sätta ord på sina tankar. Detta har väckt en insikt hos dem själva om hur viktigt det känns att prata om dessa ämnen. Det har också väckt en vilja att göra det oftare: ”Man borde få prata om sånt här oftare, i skolan eller något sånt, men det gör man typ aldrig. Jag hade velat prata om det oftare” (ung på Helsingborgs bibliotek).

Sekundära målgruppen: Erfarenheterna från projektet visar att samtal om livet harmonierar väl med professionernas uppdrag inom skola, socialtjänst, bibliotek, elevhälsa och fritidsverksamhet. Arbetet i SOL har förtydligat vikten av att möjliggöra ungas samtal om livet och dessa samtals plats i professionernas uppdrag. ”Det går att hitta en existentiell fråga i alla ämnen/ samtal. Genom läsning kommer olika ämnen upp naturligt, så läsfrämjande verksamhet handlar till stor del om existentiella frågor.” (bibliotekarie). ”Förutom att stärka relationen med eleverna så gör SÄL (ett av materialen i SOL:s verktygslåda) också mitt jobb som kurator enklare genom att det blir ett sätt att jobba förebyggande på gruppnivå” (skolkurator). Arbetet i projektet har också gett en djupare förståelse för betydelsen av att som vuxen vara närvarande och stå kvar i dessa samtal när barn och unga söker dialog. Inom de verksamheter som nu implementerar arbetet som gjorts i SOL har det ju förstås också haft stor betydelse eftersom medarbetare som deltagit i projektet fortsätter att arbeta med dessa frågor.

13. Överlevnad

Vad lever vidare efter projekttiden? På vilket sätt och var?

Beskriv hur projektets erfarenheter och resultat lever vidare inom den ena organisationen, projektets samarbetsorganisationer och på andra sätt.

SOL:s verktygslåda, som innehåller konkret och lättillgängligt samtalsmaterial, finns tillgänglig på PART:s hemsida, där materialet kan laddas ner kostnadsfritt och skrivas ut. Verktygslådan har visat sig vara efterfrågad och kommer att användas, både delvis och i sin helhet, inom de fem verksamheter som ingått i projektet, dvs. skola, bibliotek, elevhälsa och fritidsverksamhet i Helsingborg samt det tidiga och förebyggande arbetet för barn, unga och föräldrar i Landskrona. Det arbete som genomförts inom projektet implementeras nu som en del av den ordinarie verksamheten inom biblioteken och elevhälsan i Helsingborg.

Eftersom samtliga delprojektledare har arbetat med SOL-processerna inom ramen för sina befintliga anställningar, finns kompetensen och erfarenheterna kvar i organisationerna även efter projektets slut. Under projekttiden har delprojektledarnas arbetsplatser i hög grad varit involverade i projektarbetet, vilket innebär att kunskapen och erfarenheterna inte står och faller med PART som projektägare/ ansvarig för den övergripande projektledningen. Inom PART, som har ett övergripande uppdrag att främja barn och ungas hälsa, utveckling och skolgång, lever projektets erfarenheter, kunskaper, insikter och resultat vidare så till vida att de följer med in i andra projekt och framtida uppdrag.

Nationellt finns ett växande fokus på - och intresse för - existentiell hälsa, vilket innebär att många aktörer utanför PART:s nätverk hör av sig och efterfrågar erfarenheter från projektet. Under projekttiden etablerades samarbeten med andra Arvsfondsprojekt. Vi kommer även fortsättningsvis att dela med oss av resultat och lärdomar från SOL till dessa pågående projekt och till övriga aktörer som kontaktar oss. Vi kommer också fortsatt att arbeta aktivt för att sprida projektets resultat genom exempelvis deltagande på Almedalsveckan 2025.

Den nya kunskap som genererats genom SOL:s samarbete med Lunds universitet kring arbete med ungas existentiella hälsa ur ett organisations- och medarbetarperspektiv, lever också kvar som ett konkret stöd för verksamheterna framöver. Ett stöd som ger kunskap om viktiga förutsättningar för att medarbetare, även i framtiden och i ännu större utsträckning, ska känna att de kan, vill och vågar möjliggöra samtal om existentiella frågor med barn och unga.

Hur finansieras den fortsatta verksamheten?

Det som lever vidare efter projektet kommer att vara en del i verksamheternas ordinarie uppdrag och finansieras utifrån befintlig budget. Materialet som samlas på PART:s hemsida kan laddas ner och skrivas ut gratis. På hemsidan finns även materialet i en PDF-version som kan skickas till tryckeri om så önskas. Den kostnaden finansieras av verksamheterna som vill beställa materialet och beställs från respektive organisations upphandlade tryckerier.

Kommer samarbeten som påbörjats under projektet att fortsätta efter projekttiden? Beskriv i så fall hur.

PART kommer att fortsätta ha ett nära samarbete med de fem verksamheter som haft delprojektledare inom SOL. Dessa samarbeten kommer dock inte specifikt att handla om det arbete som genomfördes inom SOL, utan kommer att ske inom ramen för andra projekt och samarbeten som också syftar till att främja barn och ungas hälsa, utveckling och skolgång. På liknande sätt kommer samarbeten att fortsätta med de aktörer som ingår i nätverket som byggdes upp under projektet. Under projekttiden har det blivit tydligt att arbetet med existentiell hälsa kan integreras horisontellt i många av de uppdrag som PART har och kommer att få inom sitt övergripande uppdrag. Detta skapar möjligheter att fortsätta utveckla och sprida arbetssätt och insikter från SOL i ett bredare sammanhang.

Hur har kunskaper och erfarenheter från projektet tagits tillvara inom er organisation och projektets samarbetsorganisationer?

Under projektets gång togs kunskaper och erfarenheter kontinuerligt tillvara både inom PART och i de samarbetande verksamheterna för att vidareutveckla projektets arbete och det material som togs fram. Inom PART kommer dessa kunskaper och erfarenheter framöver att integreras i andra uppdrag och fungera som en pusselbit i arbetet med att främja barn och ungas hälsa, utveckling och skolgång. För elevhälsan och biblioteken i Helsingborg har

kunskaperna och erfarenheterna från projektet legat till grund för den implementering av arbetet som nu har genomförts. Likaså ligger kunskaperna och erfarenheterna från projektet till grund för övriga verksamheters beslut att använda och sprida materialen i SOL:s verktygslåda inom sina respektive verksamheter framöver.

Har projektet påverkat organisationen på några andra sätt?

De existentiella frågornas betydelse för hälsan har blivit belysta på ett sätt som inte hade skett om inte SOL-projektet hade genomförts. Flera av de samarbetsorganisationer som deltagit i SOL vittnar om att de redan innan projektet hade samtal med barn och unga om livsfrågor. Däremot saknade de begreppet "existentiell hälsa" som ett sätt att beskriva det hälsofrämjande i att ha den typen av samtal. Genom projektet har de existentiella frågorna och det existentiella perspektivet på hälsa lyfts fram och fått en tydligare plats i det hälsofrämjande arbetet för barn och unga, både inom verksamheterna som hade delprojektledare och inom det breda nätverk av samhällsaktörer som byggdes upp under projektiden.

14. Övriga kommentarer

Finns det annat som ni vill berätta om projektet som inte besvarats i de tidigare frågorna? Beskriv i så fall vad.

Vid samtal med controller på Arvsfonden 2025-01-28 förtydligades att kommunala huvudmän inte behöver bifoga bilaga 6 till årsrapporten, då denna information återfinns i bilaga 4. Därför bifogas således samtliga efterfrågade bilagor utom bilaga 6, samt ytterligare två bilagor (7 och 8) som det hänvisas till i projektrapporten.

De siffror som anges i fråga 5 gällande antalet deltagande barn och unga under 11 år samt 12-25 år, avser antalet barn och unga som har deltagit i aktiviteter som har arrangerats av verksamheterna med delprojektledare inom "Snacka om livet" samt unga som går på Filborna anpassade gymnasieskola. Inga frågor om könsidentitet ställdes i samband med samtalen. Därför anges inga procenttal i "annan könskategori". Sistnämnda gäller även kopplat till könsidentitet i fråga 11.

Att arbeta över verksamhets- och kommungränser kring ungas existentiella hälsa, så som Helsingborg och Landskrona gjort inom ramen för SOL, är unikt i Sverige. Vi ser fram emot att dela med oss av de lärdomar, erfarenheter och resultat som projektet har genererat. Vår förhoppning är att detta kan bidra i det nationella arbetet med existentiell hälsa, utifrån de förslag och rekommendationer som Folkhälsomyndigheten kommer att presentera i mars 2025 kopplat till regeringsuppdraget som beskrivs ovan.

Undertecknande

Denna slutrapport undertecknas av personer som har rätt att företräda den stödmottagande organisationen (behörig firmatecknare).

Genom att underteckna intygar vi att lämnade uppgifter är riktiga.

Namnteckning

Namnförtydligande

Jessica Granquist

Ort och datum

Helsingborg 2025-03-07

Telefon

042-106551

E-post

jessica.granquist@helsingborg.se

Namnteckning

Namnförtydligande

Klicka eller tryck här för att ange text.

Ort och datum

Klicka eller tryck här för att ange text.

Telefon

Klicka eller tryck här för att ange text.

E-post

Klicka eller tryck här för att ange text.